

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel
 helyben vagy vidékre postán:
 Egy hóra 40 kr.
 Negyedévre 1 frt — kr.
 Félévre 2 frt — kr.
 Egész évre 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca. (Biharmegyei
 takarékpénztári épület), hova a hirdete-
 sek és az előfizetés-díjak küldendők.
 Egyes szám ára 8 kr.

HÉTFŐI

ÉRTESÍTŐ

TARSA DALMI HETILAP.

Hirdetések díja:

6 hasábos petitorsért egyszer . . . 6 kr.
 Háromszor és többször 4 kr.
 Nyíltár 4 hasábos petitorsért . . . 20 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés és
 nyíltárért 30 kr.
 Reklamok soronként 1 frt.

Szerkesztési iroda:

Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei
 takarékpénztári épület).
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

Táviratok.

Kréta és a görög kormány.

Budapest, július 12. (A „H. É.” eredeti távirata.) A nagyhatalmak együttes lépésére vonatkozólag a „Kel. Ért.”-nek a következőket írják Athénből:

A múlt hétfőn szokatlan mozgalom volt észlelhető a diplomáciai testület körében. Assim héget kivéve, valamennyi követ illető kormányától azonos tartalmu utasítást kapott, minek következtében délelőtt eg mással értekeztek, délután pedig először Skouzes külügyminiszterhez, utóbb Deljanovics miniszter elnökhöz mentek. E diplomáciai lépésnek célja az volt, hogy a görög kormány figyelmét felhívják arra, hogy miután Törökország kormánya mindent megtett arra nézve, hogy a sziget paczifikáltassék és e végből hozzájárult a keresztények által követelt privilegiumokhoz, most a görög kormány kötelessége, hogy minden befolyásával azon legyen, hogy Görögország területéről fegyverek és lőszerék Krétába való küldése megakadályoztassék.

Deljanovics miniszterelnök válaszában kiemelte, hogy Kréta paczifikációját komolyan óhajtja s a görög kormány szívesen teljesíti a hatalmak kívánságát, azonban reméli, hogy a nagyhatalmak is egész befolyásukkal azon lesznek, hogy a haleppai konvenczió azon módosításai, melyeket a keresztény képviselők javasolni fognak ényavé váljanak.

A nikotin áldozata

Budapest, július 12. (A „H. É.” ered. táv.) Vajner Béla 18 éves besztercebányai születésű I. éves jogász múlt hétfőn nagyon rosszul érezte magát. Az nap mindjárt ágybafekédt. Másnap nyelve nagyon megdagadt. Az orvos beható kutatás után konstataálta, hogy nikotin mérgezésben szenved: Vajnernek ugyanis a nyelvén kis mennyiségű támadt melyet fölkapart. Utána egy virgínát szitt el és így történt a mérgezés. Állapata most oly súlyos, hogy nincs remény életben maradásához.

Megbokrosodott lovak áldozata.

Budapest, július 12. (A „H. É.” eredeti távirata.) Izgalmas jelenet folyt le Vasárnap délután a Csengery utca és Andrássy-ut sarkán. Egy két fogatu kocsi lovai megbokrosodtak és az arra járó Bochnuszláv 55 éves magánzónt elgázolta. A szerencsétlen asszonyt fején tántogó sebbel a mentők vitték a lakására.

Szerencsétlenség a bicikli pályán.

Budapest, jul. 12. (A „H. É.” ered. táv.) Szerencsétlenség történt ma délután a kiállítás versenypályáján. Az idegenek versenyében résztvevő Heller Rikhard bécsi születésű kereskedelmi akadémiai tanuló, a ki a hét elején jött le Bécsből, hogy itt a fővárosban a kerékpár-versenyen résztvegyen, leesett kerékpárjáról és jobb karját kitörte. A sajnálatra méltó esemény nagy izgalmat okozott a versenypályán. A sérültet a mentők szállították be a Veres kereszt-egylet kórházba.

Fegyver a gyermek kezében.

Budapest, július 12. (A „H. É.” eredeti távirata.) Szerencsétlenség történt a főváros mellett fekvő Buda-Fokon. Kreiz Alajos 14 éves fia, apja, ki erdőkerülő, fegyverével játszott, miatt szülei nem voltak otthon. A pajkos fiu kiment az erdőbe és verebeket akart lőni. Veréb helyett 11 éves Károly nevű öcsését találta azonban megötm. A súlyosan sérült kis fiúcskát a községi orvos vette ápolás alá.

A mentők nagy napja.

Budapest, jul. 12. (A „H. É.” ered. táv.) Nagy napjuk volt ma délután a derék fővárosi mentőknek. Délutáni 3—fel 5 óra között nem kevesebb mint 31 esetben nyújtottak segílyt a szerencsétlenül jártaknak. Az eset legtöbbje kisebbszerű ájulás volt, a melynek a fővárosban jelenleg uralkodó nagy hőség az oka.

Franciaország és Kréta.

Bécs, jul. 12. (A „H. É.” eredeti távirata.) A Pol. Corr.-nak egy vasárnap párisi távirata határozottan dementalja azt a hirt, a mely több görög, respektive athéni lapban megjelent, hogy Franciaország Krétát igyekszik hatalmába keríteni. Franciaország soha okot nem adott az ilyen híresztelésre sem magatartásával, sem politikai irányzatával.

Az énekesnő gyilkosa.

Budapest, július 12. (A „H. É.” ered. táv.) Konstantinápolyi távirat szerint Hidin bisi Fettoht, ki Brabetz osztrák udvari énekesnőt és Marciano katonazenekarnagyot meggyilkolta, szabadra eresztették. A gyilkos kegyelmet kapott állítólagos „elmebetegsége” révén. Ez a megkegyelmezés a török fővárosban diplomáciai körökben nagy bámulatot kelt.

A gazdag koldus.

Budapest, július 12. (A „H. É.” ered. táv.) A múlt pénteken délután a Kerepesi uton egy koldus összeesett. A vándorogó alig tudó embert a Rókus-kórházba vitték, hol elmondta, hogy őt Ács Jánosnak hívják. A koldus ma hirtelen rosszul lett és arra kérte a kórházi orvost, hogy küldjön egy gyóntató atyát. A pap megjelent és akkor a koldus azt a bámulatos felfedezést tette neki, hogy ruhájába egy 14 ezer forintot szelő, sajátnevére kiállított takarékpénztári könyvecskéje van. A 14 ezer forintot egy vidéki rokonára hagyta.

H I R E K.

Jó hír a hentes iparosoknak.

A sertésvész következtében beállott különböző korlátozások igen kellemetlenül érintették a hentes iparosokat Nagyváradon, a mennyiben rendkívül sok zaklatásnak voltak kitéve a hatóságok részéről. Most legutóbb pedig a rendőrkapitányi hivatal csakis a vágóhídon engedte meg a leszurást, bár Nagyváradon a vágóhíd sertésvészlelvágásra nincs berendezve. Hogy ez, a hentesekre nézve tarthatatlan állapot véget erjen, Rácz Mihály főjegyző a polgármester távollétében a földmivélsügyi miniszterhez pár nappal eelőtt táviratból intézett, hogy sertés vágóhíd hiányában engedje meg a miniszter a henteseknek az eddigi szokás szerint vágni le sertéseiket. A miniszter tegnap délután válaszolt a sürgönyre, szintén táviratilag.

Válasz a következő:

Budapest, 1896 jul 11.
 Sertésvész miatt szoros községi zár alá vett községekből, vagy az ilyen községgel való közvetlen szomszédságuk miatt forgalmi korlátozás alatt álló községekből származott, teljesen egészséges sertéseknek sertésvágóhíd hiányában a hentesek saját ipartelepén hatósági állat orvos jelenlétében szigorú rendőri felügyelet mellett 48. óra alatt leendő levágás céljából vasuton vagy kocsin való behozatalát megengedem.

Földmivélsügyi miniszter.

A város csatornázása. Nagyvárad város tudvalevőleg a W a i s e r céget bizta meg a csatornázás elómunkálataival, illetőleg az erre vonatkozó tervek bemutatásával. A cég két mérnöke, mint értesülünk meg is ejtette már a talaj lejtmezését s ennek alapján elkészítették a csatornázás tervezetét, s az elómunkálatokat. A cég a tervezet és elómunkálatok révén 600.000 forintban állapította meg a város csatornázásának költségvetését. A tervezet szerint a fő csatorna minden városrészen keresztül húzódik, míg a mellékágakat egyelőre csak azokon a részeken készítik el, melyekre a vízvezetési hálózattal kiterjed. Később a vízvezetési hálózattal párhuzamosan fogják a csatornázást kiterjeszteni. A csatornacöveken keresztül pedig átfutó, kisebb átmérőjű csövekkel fogják a szükség-hehelyek csapadékait elvezetni. A talaj nivelláris egyenlőtlensége folytán az egy helyen való elvezetés lehetetlen s így a csatornázásnál csak kifolyó-, vagy öblítő-rendszer alkalmazható.

Az „Iparos kör” választmányi gyűlése. A nagyváradai „Iparos kör” választmánya tegnap, vasárnap délelőtt, Mészáros József elnökle alatt gyűlést tartott; jelen voltak: Bertsey György ipartestületi elnök, Jankovich János jegyző, Cser János pénztáros, Balogh Mihály, Bodnár János, Hann László, Hann Lajos, Óváry Lajos, Pál János, Széles Lajos, Török József, Vlád Agoston, stb. választmányi tagok. Mészáros József elnök megnyitja a gyűlést, felkéri Jankovich János jegyzőt az évi jelentés-, s a számvizsgáló bizottság jelentésének a felolvasására.

A gyűlés tudomásul veszi a két jelentést, s az utóbbi alapján Cser János pénztárosnak a szokott óvások mellett megadja a felmentvényt. A jelentésekből kitűnik, hogy a kör tényleges vagyona 2387.60 frt. minden teher nélkül.

Jankovich János jegyző indítványozza, hogy legközelebbi (tisztújító) közgyűlés f. július hó 28 ára tüzessék ki. s a választmányi tagok ki-sorsolására és az új számvizsgáló bizottság megalakítására Bertsey György elnökle alatt bizottságot küldjenek ki. Jelenti továbbá, hogy egy magát megnevezni nem akaró egyén Jókai összes műveit, Dus László pedig „Árpád” című hőskölteményét ajándékozta a körnek.

A gyűlés az indítványt egyhangulag elfogadja, a jelentést tudomásul veszi, s az adakozóknak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

A választmány Jankovich jegyző indítványára utasítja Bertsey György könyvtáros a kör gondnokát könyvek bevásárlására, s ugyan-csak Bertsey Györgyöt a hátralékos tagdíjak beszedése tárgyában való intézkedésre.

A jegyzőkönyv hitelesítésére elnök Hann László és Óváry Lajost kéri föl.

Több tárgy nem lévén, elnök a gyűlést berekeszti.

MITTEILER EDE

férfi szabó-üzlet

Olaszi, Fő-utca, Orsolya-Apácza bérháza. A legújabb nyári és őszi szöveteim már megérkeztek, előnyös bevásárlás folytán 30%-kal olcsóbb mint bárhol, mérték szerint a legújabb szabás szerint, Szöveteket méterenként gyári áron alól.

*** A hódoló díszmenet megörökítése.**
A június nyolczadiki díszbandérium megörökítése nagyban foglalkoztatja művészi körünket. A Vágó Pál és Margitay Tihámér vezetése alatt összeállt társaság hozzá fogott a munkához. Az egész cikloráma vázlatát Vágó Pál készíti el, aki a múlt évben az ezredévi történeti nagy díszmenet tervezetét oly szépen megfestette az ő vázlatai alapján festik meg a művészek a nagy körképnek egyes részeit. A társaság, melynek védnökségét Eszterházy Mihály gróf, a díszbandérium rendezője vállalta el, közelebb fölfogja hívni az ország törvényhatóságait, hogy a nagyszabású terv kivételét tegyék lehetővé; ilyen intencziójú átiratot intézett Maros-Torda vármegye is Biharmegyei törvényhatóságához. Az egyes törvényhatóságok a saját bandériumukat festetnék meg s a kép a cikloráma megszünte után az illető törvényhatóságok birtokába jut. Az ország minden vármegyéje így olcsón jutna egy-egy nagyobb művészi alkotáshoz.

*** Eljegyzés.** Benjámin Soma, kerületibetegsegilyező pénztári hivatalnok eljegyezte Kleinsámuel kereskedő bájos] és művelt leányát, Jennit.

*** Az írógéptanfolyam** iránt, a melyet a nagyváradai női gyorsírókör rendez, általános érdeklődés nyílt. Ugy hölgyek, mint urak szép számmal jelentkeztek a tanfolyamra, s több oldalról jött kívánságra nemcsak délután, hanem délelőtt is lesznek órák. Az írógéptanfolyam f. hó 19-én (vasárnap) délután 2 órakor veszi kezdetét; a női gyorsírókörnek e célra Auspitz Adolf ur volt szíves polgári leányiskolájának két tantermet átengedni. A tanfolyam két hetig fog tartani s a tandíj egész időre 6 frt. Jelentkezések Tóth Ferencz gyorsíróköri titkárhoz (Nagyvárad Pável-utca 5.) levélben is intézhetők.

*** Gyászjelentés.** A következő gyászjelentést vettük:

Porcsalmy Sándor és neje Fáber Anna bánattól lesújtva tudatják hogy 8 éves Gizella leányuk folyó hó 12-én reggel fél 4 órakor tartó betegség után — imádásig szeretett nagy anyja özv. Fáber Antalné kaja között jobb létre szenderült. Temetés f. hó 13-án d. u. 3 órakor lesz, Kisteleki utca 465. sz. saját házból.

*** Tűz.** Tegnap délután 4 óraájt Babrik Mihály hentes kispecze-utcai házában tűz ütött ki, melynek egy istálló és egy utcai lakás esett csak áldozatul — dicséretére legyen mondván a mi derék tűzoltóinknak, kik id-jekorán érkeztek a tűz színhelyére. Az oltást Mezey Mihály tűzoltó főparancsnok vezette, és pedig minden fenakadás nélkül, dacára az óriási számban összeverődött közönségnek — majd az egész város (vasárnap délután!) gyönyörködött a spektakulumban.

A "HETFOI ÉRTESSITO" TÁRCZÁJA.

"Piros rózsá, jun. 4."

— A "Hétfoi Értesítő" eredeti tárczája. —
Irta: **S. Áldor Juliska.**

A napokban, hogy végig olvastam a "Pesti Hírlap"-ot betekinttem az "Apró hirdetések"-be is. Ha időm engedi szorgalmasan olvasom azokat az apró fekete betűket, melyek leginkább forró és sirig tartó szerelemről zengenek, valójában pedig üres phrasisek, melyeket a férfiak oly szépen tudnak papírra vetni.

Alig hogy betekintek, szemeim rögtön fönkadtak ezen a czimen: "Piros rózsá, jun. 4." Istenkém! minő véletlen. Mintha megbüvíltek volna nem tudtam tovább olvasni a megszólításnál, melyet régen hozzám is intéztek s mely most engem 6. év előtti kalandomra oly élénken emlékeztet vissza.

Ugy történt, hogy opera iskolás növendék koromban, kezemben 3. piros rózsá, június 4-én haza lóvasutaztam.

A kocsiban idegenek voltak s én a legközelebbi üres helyet foglaltam el. Velem szemközt egy 30. év körüli jó arcú, intelligens kinézésű ur ült, a ki a Pesti Hírlapot olvasta. Hihetőleg merő kíváncsisággal rám nézett s én akaratlanul — érezve, hogy valaki rám tekint — ő reá De bezzeg azonnal lesütöttem szemeimet, mert annak az uri embernek oly átható volt az a két vízszinű szeme, hogy nem tudtam pillantását kiállani, s idegesen dudoltam "Elvira" nagy áriáját.

Kocsink lassan döcögött a Váci körút felé, hol én leszállandó voltam. Az Andrássy út sarkán

*** A kasszabetörök a Püspök-Fürdőben.** Affendakisz Perikles és hűséges bajtársa Kázár uraimék historiáját mindenki ismeri; titkos detektívek egész csapatja, András bácsiék ezere várva-várja a pillanatot, midőn a két jó barát, megunva a szabadságot önként jelentkezik, hogy aztán nyakon csipve őket, nagyobbodják a rendőr-becsület. Nohát a várva-várt pillanat tegnap eljött, s úgy látszik a két koma a mi éber rendőrségünknek akarta juttatni a diadalt, mert idejöttek Váradra, azért, hogy újból megszökjenek. A hallatlanul merész szökes tegnap délután történt, s a híres Wertheim-kezelők mint azt kipuhatonunk sikerült egyenesen Amerikába vették útjokat, egy általuk feltalált s szabadalmazott ballon captiv segítségével, — a Püspök-fürdőből, hol tegnap délután, lég-hajók eregetése, tűzijáték, vízi és szárazföldi szörnyetegek, rakéta puffogatás és tánc mulattatta a vidám s óriási számú közönséget.

Színház

Heti műsor.

Hétfőn: "Rika" — először.
Kedd: "Rika" — másodszer.
Szerda: "Fekete gyémántok."
Csütörtök: "Ideges nők."
Péntek: "Nő emancipáció."
Szombat: "Gálya rab."
Vasárnap: "Igmándi kis pap".

Hétfőn a Márkus Szabados-féle új operettje a Rika kerül színpadra. A czimszerepét S. Áldor Juliska játssza, a ki nagy ambícióval készült a cigány lány ékdekes szerepére. Igen szép ének szerepe van Mezey Mihálynak a kitűnő tenoristának is a darabban. A túsözvegyesre jutott polgármestert Vendrey játssza, a ki 7 anyátlan árva gyermekével pompás kacagató jeleneteket játszik és sok mulattató kuplét énekel. Rajta kívül jó szerepük van még:

Turchányi Olgának, Réthy Linának, Kantay Teréznek, Rózsahegyinek, és Leöveynék.

Márkus József hétfőn reggel nejevel együtt haza jön N.-Váradra, hogy meghallgassa darabja a Rika bemutató előadását.

Goldstein Számi. Csekély számu, de annál jobb kedvű közönség fogadta ki-kitörő kacagással a visszatért honpolgárt. Megyeri, mióta meghódította a hőzönséget, mindig valóságos triumphust tart, melyben csatlósai és osztályosai: S. Áldor Juliska, ki ma is végtelenül kedves volt (ugyan, mikor nem az!) Vendrey, Rózsahegyi, Bajnóczy Valéria, Kantai Teréz és Szathmári. Igazán kirri a jó előadásból ez a rövid-életű férczelmény. Bajnóczi Valériának valamelyik tisztelője csokrot nyújtott át.

ismeretlenem észrevéve, hogy leszállani készülök, egyszerre fölállott s rám nézve s a Pesti Hírlapnak apró hirdetések oldalát mutatva, mintha a lapból olvasna, halkan ezeket suttogta: "Holnapután piros rózsá jun. 4. jellegjével izenet magácska részére.

Erre úgy megijedtem, hogy be sem várva az állóhelyet, leugrottam és rohantam haza, hol első ijedségemből magamhoz térve, elmondottam a történetet legjobb barátomnak s collegámnak Arankának. Az ily módon való levelezés előttem ismeretlen lévén, kíváncsian vártam a holnapután. Eljött az is és nekem első dolgom volt egy "Pesti Hírlap"-ot venni, melyben csakhamar rátaláltam a következő kis hirdetésre:

"Piros rózsá jun. 4."

Ama bájos lányka, kivel e hó 4-én a lóvonaton együtt utaztam s kit e lapra és a kezében volt 3. piros rózsára figyelmeztettem, esedezem, tudassa mihamarább, ismeretség, találkozás lehetséges-e

Rabszolgával.

Nem hiszem, hogy az a bizonyos 3. piros rózsá együtt véve volt-e oly piros, mint én abban a percben? Nem tagadom, hogy egy kicsit hizelgett húságomnak; persze örültem, tudva azt, hogy Európában én vagyok az kinek van egy — rabszolgája.

No de most mit tegyek. Először is kivágtam az engem illető sorokat s azt, mint jogos tulajdonomat eltettem — emlékül; azután — mivel két fej többet tud, mint egy, — fölkerestem barátommet és kikértem tanácsát. Az én kis Arankám, dacára annak, hogy drámista volt — túltett sok komikuson. Jókedvű volt mindig s folyton bohósá-

Délutáni előadás. A megszokott, szinte vészhangos üres-házak egyhangúságát csak a vendégszereplések és a délutáni előadások szokták meg-megzavarni. A színészek fesztelen játékanál csak a közönség (különösen a karzat-közönség) mulatása fesztelenebb. Az "Ingynélők" tegnapi előadását is majdnem egészen telt ház nézte végig, melynek derült hangulatát nem zavarta meg a vészharang kongása sem, mert — horribile dictu — nem hallatszott a fabódéba. A hálás közönség tapsaiból bőven kijutott Turchányi Olgának, Rózsahegyinek és Vendreynek. Képzeltető zajos derűtséget keltett a "Csengő-ércz dal-kör" ismeretes étlapja. Jók voltak: Cserny Berta, Kantai Teréz és Janovics. *mv.*

Hivatalos

2901—1896 sz.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara

Értesítés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur a Debreczeni-fehértemplomi államvasuton lévő 87. sz. fahíd helyreállítását engedélyezte. A munkálatokra a zárt ajánlati versenytárgyalás 1896. július hó 22-én d. e. 10 órakor lesz a nagyváradai államépítészeti hivatalnál.

Miről az érdekelteket azzal van szerencsénk értesíteni, hogy a közelebbi részletek és feltételek a nevezett államépítészeti hivatalnál megtekinthetők.

Nagyvárad, 1896. július hó 12-én.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Janky József s. k. Dr. Sarkadi Lajos s. k.
elnök. titkár

2900—1896 sz.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

Értesítés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 37503 —VI. 896. sz. hozzáuk intézett felhívásában tudatja, hogy Nagybecskerekén feunálló szőnyeggyár részvénytársaság, mely ezen a téren az országban egyedül áll a modern technika vívmányainak megfelelően átalakítva, most már abban a helyzetben van, hogy szymrui és szerb szövettű szőnyegeivel a külföld hasonló gyáraival versenyezhet.

Azzal hozzuk ezt az érdekelt vállalatoknak és intézeteknek tudomásul, hogy szőnyeg szükségleteiket lehetőleg a nevezett hazai gyárból sziveskedjenek beszerezni.

Nagyvárad, 1896. július 12.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Janky József s. k. Dr. Sarkadi Lajos s. k.
elnök. titkár

gokon törte szöke fejcskéjét. A "Rabszolgá" sorainak is nagyon megörült s rögtön kész volt tervével, hogy válaszolni és bolondítani kell. Ugy is lön. Összeültünk s addig törtük fejcskéinket, míg összehoztunk egy könnyen félremagyarázható, pár sorból álló választ, mely így hangzott:

"Rabszolgá."

Várva vártam sorait, kérését teljesíteni fogom nem sokára. Addig naponként sétáljon a Váci körút 1—11. sz. házak előtt, gyönyörködni akarok látásában.

Piros rózsá.

Ezt borítékba téve, mellékeltük a megfelelő bélyegeket, elküldtük a "Pesti Hírlap" kiadóhivatalába s türelmetlenül vártunk.

Igen, de ember tervez — szedőgyerek végez. Harmadnap már kora reggel elolvastuk a lapot s rögtön szemünkbe ötlött a "Rabszolgá" megszólítás a maga vastag betűvel. A mint tovább olvastuk, sápadtan tekintünk egymásra, hogy ne, mikor az általunk beküldött szöveg helyett más jelent meg és pedig ezeket olvasták ámuló szemeink:

"Rabszolgá."

Szemtelen! Hogy mer ön engem a sajtó útján fölszólítani? Ez ellen a rendőrség oltalmát fogom igénybe venni és szándékát ellensúlyozandó, utamban detectiv fog kísérni.

Piros rózsá.

Képzeltetni meglepetésünket! nem akartunk hinni szemeinknek. Az egész érthetetlen volt előtünk s már hajlandók voltunk ebben Isten újját látni, aki nem engedi, hogy egy férfi állítólagos szerelméből gúnyt üzzünk.

Védjük magunkat!

(—) Akik látták Budapestén az ezredévi kiállítását, azok elragadtatással beszéltek a magyar ipar némely produktumáról. Vannak, akik azt mondják, hogy ipari produktumaink között igen sok található olyan, amely bizvást kiállja a versenyt a külföld hasonló termelvényeivel.

Nem csodáljuk tehát, ha most, midőn a közgazdasági kiegyezés előtt állunk s Magyarországgal szemben Ausztria, illetve az osztrák örökös tartományok bizonyos követelésekkel lépnek fel: akadnak férfiak, akik a jelenlegi közgazdasági helyzettel szakítani kívánnak s azt követelik, hogy Magyarország a jelenlegi vámrendszer kötelekéből meneküljön s gyár- és más iparát a fejlettebb osztrák ipartól védje.

Arról van szó, hogy védvamosok legyenek, vagy legalább is védegyletek alakítsunk.

Félszázaddal ezelőtt Kossuth Lajos, ez az óriási agitáló tehetség és követői megkísérelték már a védegyelet megalakítását. Közbe jött azonban az 1848—49-iki magyar szabadságharc, mely sok mindennek, így a védegyeleti mozgalomnak is véget vetett.

Vajon, ha a katasztrófa ki nem üt, lett volna-e eredménye a szépen induló mozgalomnak? E felett eltérők lehetnek a nézetek.

Vajon a mi félszázad előtt az események közbe jötté miatt kivételre nem került kivihető lesz-e most? Ez a kérdés!

A közel jövő fog majd erre a kérdésre válaszolni.

A nemzet nagy tömegét kellene megnyerni az eszmének, mely bizonyos tekintetben talán lemondással is járna egy ideig. A magyar társadalommal azt kellene megértetni, hogy csak azt pártolja, azt vegye, azt használja, a mi hazai. Csak így érhetők el — lehet sokkal rövidebb idő alatt, mint némelyek képzelik — hogy gyáriparunk kifejlődjék s versenyképessé váljék.

Megvalljuk, mi azt a társadalmi mozgalmat, mely a magyar ipar és gazdasági

érdekek védelme czéljából Bartha Miklós és társai által közelebb megindított, csak helyeselni tudjuk. Ugy tudják, miszerint ezen társadalmi mozgalom mikénti irányítására, vagyis a teendők megállapítására már előkészítő bizottság is küldetett ki egyik országos kebeléből s közéletünknek már is több előkező tagja van megnyerve az ügynek. A mozgalmat irányítók, igen helyesen, azt akarják, hogy az akció minden párttekinet és minden társadalmi és osztálykülönbség nélkül még többeket számíthassanak soraik közé.

A mit a törvényhozás nem tehet, — mivel ha tenné, abból csak bajok származnának — azt a társadalom megteheti anélkül, hogy a szomszéd népek ellenszenvét magunkra vonjuk s kihívjuk a retrorziát.

Minden ház elé vámsorompót. Az legyen a jelszó, hogy becsüljük meg a magunk ipari produktumait még akkor is, ha egy kis áldozattal, egy kis lemondással járna is.

Csakis így lehet Magyarországból földmivelő és iparállam egyszerre.

Mert anynyi bizonyos, hogy csupán maga a földmivelés soha sem nyújthat elegendő eszközöket és elegendő jövedelmeket arra, hogy valamely nemzet valódi vagyoniosságra, erőre, hatalomra és szellemi kifejlődésre emelkedhessen.

Mert ha az ipar műveit, illetőleg produktumait kevésbé használja, vagy azokra nincs is szüksége — addig műveltségi emelkedettségről, polgárisodásról, vagyonságról szó sem lehet, mert ezek elválhatlanok az iparfele szükségektől s ezek fedezetétől.

Ha pedig a pusztán földmivelő állam — a műveltség bizonyos fokán — kellő mennyiségben használja az iparcikkeket s azokat külföldről szerzi be, akkor ön-maga előtt zárja be a vagyonsodás kapuit. Gyarmatává lesz egészen annak az államnak, melytől iparcikkeit beszerzi, mivel ezen iparcikkek nagyobb értékekkel bírván, mint a nyers termények, minden haszon, nyereség, mely ezek forgalmából ered, az iparcikkek által emésztetik föl.

A ki többet vesz, mint elad — okvet-

len elszegényedik. Ezt az axiomát — mely igen egyszerű — kell megértetni a magyar társadalommal.

Azt hisszük: nem lesz talán lehetetlen.

Biharmegyei kincsek.

Nagyvárad, július 11.

Nyílt levelet szerettem volna intézni Nagyvárad tudós főpásztorához, de lemondtam róla, mert — ismerem az embereket — még rám fogták volna, hogy nem annyira a közérdek sarkalt, mint a feltűnni vágyás.

— Veréb léteére minden áron a szárnya alá akarna bujni annak, akinek módjában áll a magasból itélni meg a világot . . .

Bizonyára ezt mondták volna az emberek az én nyílt levelemre. Letettem tehát a tervemről és írom ezt a cikket, mely szelidebb formában is megteheti hatását annál a nemeslelkű főpásztornál, aki nemcsak hazafiságával, de jótékonyágával is annyira rászolgált arra a köztiszteltetre, mely a más vallásúak táborából is felé sugárzik.

Biharmegyejében rejtett kincsek hevernek a püspöki dominium területén.

Márvány és vas annyi van, hogy nem Biharországot, de fél Magyarországot is boldoggá lehetne tenni, ha vállalkoznák a tőke lelket lehelni a mért-földekre terjedő hegyekben alvó közgazdaságba.

A szőlő elpusztult, a buzának nincsen ára, a sertésvész dühöng és a szegény emberek ezek miatt különösen télen sanyarognak és éheznek, mert nincs munka, nincs napszám.

A vállalkozásnak csak néhány kalapács ütést kellene tenni ott a vaskóhi hegyekben és a kincs, mely évszázadok óta kínálja magát, eltörne a szegény nép nyomorának enyhítésére.

Nem márvány, nem vas hever ott kegyelmes Uram! hanem a nép kenyere; a nép jómodját borítják azok a laza rétegek, melyeket könnyűszerrel lehetne onnan lehordani.

Rendkívül szép dolog az, midőn a szegényeknek és elhagyottaknak fejedelmi bőkezűséggel sietünk segélyre; rendkívül szép dolog, ha kórházakat, iskolákat építünk, de talán még szebb dolog, ha alkalmat nyújtunk a föld gyermekének, a munkanapszámának, hogy ne szoruljanak segélyre, maguk építsenek maguknak kórházat és iskolákat.

Erős a hitem, hogy a vaskóhi márvány és vas-

rajta mulatni, a „kolléga ur” kívánságát részben teljesítjük és kiadjuk, de csak itt és úgy, amint következik.

Zilahy Ágnes.

— Főzőknél és írótnál. —

Nagyváradon még bizonyosan igen sokan emlékeznek Kemenczky Miklósnéra, az egykori honvéd századosnéra, aki nem más, mint az országos hírnévre vergődött Zilahy Ágnes irónő.

Hire járt Nagyváradon, hogy Kemenczky Miklós válik a nejétől.

A válóper javában folyt, mikor megjelent a „Bihar” szerkesztőjénél a mostani budapesti rendőrkapitány: Gyalkaynál egy szép fiatal asszony és kéziratot adott át neki. Jellemrajz volt benne; jól, nagyon jól megírt jellem-rajz.

A történet „tul a királyhágón” játszott és a „Bihar” kinyomatta. Lett is belőle olyan láрма, hogy még!

Az ok nélkül megtámadott fiatal asszony rendkívül ügyesen az ő tollához méltóan pasmagolta agyon a rágalmozokat. Rákosi Jenőnek, aki épp akkor indította meg a Budapesti Hírlapot, nagyon megtetszett a tárcza és a nagy vezér és irányzikk-író levélben gratulált az irónőnek, aki amolyan nem minden napi módon tudta megtorolni az ellene intézett támadásokat, és felszólította, hogy írjon a Budapesti Hírlapba tárczákat . . .

A fiatal zseniális asszony engedett a felszólításnak és gyakran felkereste a Rákosi lapját.

Én azonban nem nyugodtam s kerestem az összefüggést, a hibát. Mert hogy tévedés s nem valami felsőbb hatalom játszott közre, azzal tisztában voltam.

Végig olvastam az összes „A pró hirdetések”-et és némi eredménnyel, mert a 3-ik hasábon megtaláltam az általunk fogalmazott szöveget de „Antalfi szabó” megszólítás és „Bánáti” aláírással. Egy kis viláosság kezdett már derengeni agyamban, sejtettem, hogy Antalfi ur e lapban szellettette Bánáti ur ruhaszámláját, s az most válaszolt.

Hogy a teljes összefüggést megtaláljam visszakellett mennem 3. napra a mikor is a „Pesti Hírlap”-ban szóról-szóra ez állott.

„Bánáti ur.”

Miután többszöri látogatásomat nem fogadta, levélbeli felszólításaimra nem is hederített ez uton és utóljára hívom fel, hogy 52 frt 43 krnyi ruhaszámláját haladéktalanul kifizesse, különben beperelem s a drap felöltőt a nanking nadrággal együtt uraságodról tisztelettel lehuzom — az utcán. Antalfi, szabó iparos.

Most már tisztán állt előttem az egész dolog; meg volt az egész dolog; meg volt az összefüggés. Kiváncsi voltam, vajjon az én Rabszolgám fog-e újból nyilatkozni.

Dehogy tette; mint minden rabszolga, ez is gyáva volt, félt szent Hermandadtól és többé sohasem kísértett.

Vigasztalt azon tudat, hogy Antalfi urnak akaratlanul is reményt nyújtottam, hogy majd megkapja pénzét.

Mily jó volna, ha Afrikában is ily könnyen szabadulnának föl — és meg — rabszolgák.

Vigécz szerkesztő.

Nagyvárad, július 11

Már ilyen is van. Legalább erről tanuskodik az a levél melyet a napokban kaptunk egyik „kollégánktól”

A levél külseje nem volt ugyan valami „ajánlatos”, de mert ajánlva volt feladva és veres czeruzával czimezve, felköltötte az érdeklődésünket annyira, hogy felbontottuk.

A „Katholikus autonómia” szerkesztője — ilyen is van? — kollegiális szeretettel kér bennünket, hogy bocsássunk meg neki, hogy a vasuton nem szalonképes papíron írta meg azt a „tárczát”, amelyet rendelkezésünkre bocsát.

Elmondja, hogy ő a Zilahy Ágnes legújabb világhírű (?) művének, a zseniális álmoskönyvnek a főgynöke és a napokban megtisztelt városunkat a látogatásával.

Miután a „tárczának szánt” közlemény helyi dolgokkal foglalkozik és néhány perczig el is lehet

A legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás, mindennemű szoba-padló és parket mázoknak, olajfesték, kocsi-mázak, valamint műfestékeknek és azokhoz szükséges kellékeknek **egyedül**

BERKES BERTALAN

kizárólagos testékkereskedésében,
Nagyváradon, Zöldfa-utca 33.

bánya üzembe hozatala a nélkülözéseket, a nyomorokat teljesen megszüntetné és a mai közlekedési viszonyok mellett Biharvármegye közgazdaságára nézve is nagy jelentőséggel bírna.

Szakértők állítják, hogy nem is kellene ahhoz valami horribilis összeg és a befektetett tőke meghozná az ő polgári kamatait.

Ha ez a pár sor illetékes helyen figyelembe részesül, hiszem, hogy nem marad teljesen hatás nélkül.

Vaskóhi.

Huscsarnokot kérünk.

Nagyvárad, július 12

Lapunk néhány hóval ezelőtt már két ízben is foglalkozott a tűrhetetlen és Ázsiába illő állapottal, mely nálunk a husmérés körül uralkodik.

Elmondtuk annak idején, hogy milyen undorító nézni az embernek, hogy a mészárosok miképp szállítják be a vágóhidról az élvezetre szánt hústömeget azokon a piszkos szekereken, mint lepi a por és piszok uapról-napra a levesnek és pecsenyének valót a Szt. László téren, mint feketedik meg ott a duruzsoló legyektől körülrajzott hus a nap és szél hatása alatt.

Elmondtuk, hogy egyik legszebb közterünk úgy néz ki nap nap után, különösen nyáron, mintha egy elhagyott csatatér volna.

A kóbor kutyák nyalogatják, habzsolják fel az ott maradt vért és hulladékot az éj esődjében és nappal, midőn a mészárosok áruhelyei mellett kell elvonulnunk, különös szag bántja orridegeinket.

Hiába seprik itt a közteret, a vért nem lehet elseperni, a szagot nem lehet eltisztítani.

Elmondtuk, hogy az orthodox hitközség példaadásain okulhatnának azok, akiknek hivatásbavág, ezen intelligens városhoz éppen nem illő közegészségügyi botrány megszüntetése és mégis ott vagyunk, ahol voltunk.

Pedig — ezt is elmondtuk volt — Rimánóczy Kálmán, ez az ezer-mester még ajánlatot is tett volt egy huscsarnok építésére.

Kiszámítottuk akkor, hogy a mészáros és hentes iparosok is jobban jönnének ki, és a városi pénztárnak sem okozna ez az üdvös ujtás költséget, mégis ott csinálják a húst most is, nyitott sátrakban, ahol a mértéket a por és piszok segíti lenyomni.

De még ezután sokáig maradt Nagy-Váradon. Hogy magát fentarthassa mint kéztyű varró addig dolgozott, amíg fizikuma más kereseti forráshoz nem terelte.

Felment Budapestre s ott van ma is. Résztint mint író, résztint mint — kosztadónó keresi kenyérét.

De mint ilyen is nagy tiszteletben részesülő ur asszony maradt. Kartársai, az írók és hírlapírók étkeznek nála.

Talán azért foglalkoznak vele annyit a magyar sajtóban.

Teleki Sándor gróf Nagyváradon jártában egyszer meglátogatta Kemenczkynét, aki éppen a konyhában főzéssel foglalatzkodott.

— Hallja-e Ágnes hugom! — szólt a gróf — úgy látom, maga éppen úgy érti a gazdasszonyoságot mint a tárczairást. Látja ez nekem nagyon tetszik.

Adok egy jó tanácsot írja meg a magyar szakácskönyvet, amelyet még eddig senki sem tudott nyélbe ütni, mert hát főzni és irni tudni egyszerre, olyat csak Brillat Sanaryn tudott!

— De az sem hasznosan, mert csupa filozófia a könyve

— Ejha! Hát olvasta?!

— Gróf ur, ne sértessen!

Hat hónappal ezután már készen volt a szakácskönyv: a „Valódi Magyar Szakácskönyv“, a mely ma minden fiatal asszonynak bibliája, mert eltérőleg a többi ilyen könyvektől, minden utasítását követni lehet.

Ezen az anyagi sikeren felbuzdulva kinyomatta összes műveit „Tört Remények“ czim alatt — és helyet követelt magának ezzel a kötettel az írók sorában.

Írt és szerkesztett azután Zilahy Ágnes fele Gazdasszonyok Naptárát, amelyből ma csengő aranyéért

Pedig milyen czélszerűen lehetne most azt a huscsarnokot felépíteni; most, amikor vízvezeték, csatorna áll rendelkezésünkre, amikor helyet is lehetne találni az épületnek.

Azt hisszük hogy üdvös dolgot művelünk, midőn ezt a kérdést újból felvetettük és felhívjuk az intézkedésre azokat, akiknek a közegészségügy felett való örködés hivatalos kötelessége.

Szeretnők ha jövő alkalommal már arról kellene referálnunk, hogy városunk ezzel is előbbre haladt egy lépéssel azon az uton, mely felvirágoztatásához vezet.

R. P.

Falusi hangok.

— Levél a szerkesztőhöz —

Féltre eső helyen lakom, távol a zajongó világ- és nem világ-események sodrától s így ne tessenek megütközni rajta, ha a Szerkesztő engedelmével néha-napján olyan eseményekről fogok megemlékezni, melyek fölött már a városban önk régen napi rendre tértek.

Önök szeretik az izgalmas gyors egymásutánját, a hirtelen jövő és tűnő szenzációkat. Az izgatóság szerekhez szokott gyóznor megkívánja a maga izgatóság szerét, mert ha elvonják tőle, abból nagy baj következik.

E kis előző után csak azt kívánom megjegyezni, hogy én csöndes vérmérsékletű ember vagyok s így ritkán szoktam izgalomba jönni. Pár nap előtt azonban megvallom, felbosszantott az újság. Olyan közleményt olvastam benne, amelyet nem voltam képes megérteni s a mely fölött még mindig tűnődöm: ha vajon lehetséges-e?

Kíváncsiak kérem? Ne kíváncsiskodjanak, elmondom.

A közlemény, a mi fölött megboszankodtam, az a bizonyos napi parancs volt, melyben egy generális vagy nem tudom miféle sarzsi megtiltotta a közkatonáknak olyan helyek látogatását, a hol tiszt urak szoktak megfordulni, legyen az a hely akár kocsmá, akár sétatér.

Két napig tűnődtem rajta: vajon mi lehet az indoka egy ilyen napi parancsnak? Nem birtam megfejteni, mikor jött utána az a másik magas sarzsi, aki megint azt találta a katonai virtus elleni vétségnek, hogy az őrmester urak feleségükkel karon fogva sétálnak. Napi parancs: az őrmesterek maradjanak otthon . . .

Nem töröm a fejemet a napi parancsok miatt, én, a helyett elmondok 30 év előtről valamit.

1866-ban, már a mint az év beköszöntött, puskapor-szaggal volt telítve a levegő. König

sem lehetne példányt kapni, mert pár hónap alatt mind el fogyott.

Megszabályozták azóta a Sebes Köröst, talán már a gyilkos dynamittal sem lehetne belőle annyit halat főzni, mint hajdan, mikor Kemenczkyné szőlőjében a dáridóra gyűlt vendégségnek szegedies halpaprikást csinált. Akkor még sikerült. Reisch Antal, asztalos dobta le a padmaly alá a Kacziánytől vett dynamit töltényt, és a Sebes Körösvize fehér lett a felfordult párdücsök és márnáktól . . .

Azóta minden megváltozott. Zilahy Ágnesből pedig országos híru nagy író (?!), a kinek nehéz kézi munkája a főzés és tállálás közben, azon jár az esze, hogy lehetne valami olyat megírni, ami kell ami érdekel minden embert. Ezt megint sikerült neki kitállálni. Megírta és csak a mult héten adta ki „Zilahy Ágnes Álmoskönyve“ czimmal azt a zseniális irodalmi különlegességet, a mely mindenkit érdekel és a melyet 35 kr.-ért mindenki megvásárol.

Ez a könyv a közönség számára teljesen ingyen van adva, mert a mi nyereség lehetne rajta, azt felemészti a költségek. Négy budapesti hírlapíró, mint ügynök utazik ezzel a könyvvel az országban. Zilahy Ágnes a végcselek főnökét, Becskly László amerikából hozának szakadt újságíró Nagyváradra küldte. Ez az ur persze összes nagyobb könyvárusainkat elárasztotta Álmoskönyv albummal. Ebben az Álmoskönyv történetében az a legérdekesebb, hogy Zilahy Ágnes e műnél két publikumot fogott meg. A babonás közönség számára benne vannak az állom magyarázati esziók kis lutriaváló számokkal, a művelt közönség számára pedig legnagyobb magyar íróinktól (Pósa, Benedek, gróf Bethlen Miklós erdélyi kancellár, Czike Valéria és másoktól) az Álom történetekkel foglalkozó tárczák és novellák.

rácz előre vetette árnyékát, a clumi köd készült a végzet kezében, hogy nem sokára ne láthasson az abszolutizmus s beleütközzék a katasztrófába, mely nyakát szegi.

A puskapor szagot érezték Bécsben is a jó szimatu urak, hanem a végzet kezében levő ködről sejtelmük sem volt. Szétkergették az országgyűlést, ne alkalmatlankodjék holmi rekriminációkkal akkor, mikor nem sokára ágyuk fognak diskurálni.

De — gondolták Bécsben — az ágyu csak úgy tud elsülni, ha ember van mellette s akkor argumentál jól, ha a körülötte álló ember lelkesedik.

Lelkesedést kell csinálni Magyarországon. Ki lesz rá képes? A kis Benedek tábornagy, aki magyar ember, akinek a bajusza öklelőre van pödörve és aki jól beszél a barbár nyelvet.

Megindították a kis hetyke Benedeket, hogy öntsön lelkesedést a magyarba, különösen a magyar bakákba. A kis izgékony ember bejárta Magyarország minden nagyobb városát, a hol csak katonaság feküdt nagyobb számmal. Olvasni kell az akkori lapokat, hogy mit tett a kis Benedek itt-ott. Magyar bakának, huszárnak, tűzérnek aligha szépelegtek valaha úgy, mint akkor a hetyke kis tábornagy. A civilekre nem sokat hederített, katonáéknál azonban csupa színméz volt a viselkedése, a beszéde.

Az abszolutizmusnak csak arra való volt a civill, hogy hallgasson, dolgozzék és — fizessen. A szuronyra támaszkodott.

Debreczeni diák voltam, mikor Benedek körutjában oda megérkezett. Parádéval fogadták, a hol csak megfordult. Pedig sok helyen megfordult. Szörnyen czimboráskodott, megszólította az utcán a közkatonákat, parolázott velük, sőt össze is ölelgetőzött. A pörge bajuszu kis ember generalisi ruháját lépten nyomon összedörgölte a baka komisz ruhájával. Nem derogált neki se barátságos szellem átragadt kíséretére is. Beszéli a debreczeniek, hogy 1859-ben hasonló jelenetek játszódtak le Debreczen utcáin, a mikor ugyancsak Benedek franternizált őrmestertől lefelé. Szóval: bakáéknak állott a világ, a generális szorongatta a kezeit s osztogatta köztük a pénzt, a szivart és a szives barátságot. Meg kell adni, hogy a kis Benedek generálist imádták is a bakáék.

Hát 1859-ben, azután 1866 ban így viselkedett egy osztrák generális a katonákkal szemben. Mindkét alkalommal háboru küszöbén állott az osztrák s aztán be is bukott a küszöbön: elveszett Solferinó, Magenta, vagyis egy darab Olaszország; aztán a híres clumikód miatt meg kellett csinálni olyan Rückwertkonzentrirungot, hogy — most is örülünk neki mi, magyarok, mivel annak következménye lett alakra való fátyoldobás és kiegyezkedés.

De hát ez nem tartozik én rám. Levelemben csak azt akartam konstatálni, hogy régen, háboru előtti időkben a generális és más, alantasabb sarzsival feldiszített urak igen nyájasak valónak a legénység iránt.

Azt hiszem, úgy lenne az ismét, ha egy kis puskaporszag éreznék a levegőben.

A baka közemberekkel és az őrmesterekkel való olyatén elbánásból, a melyről fentebb volt szó — én azon következtetést vonom le, hogy Nikita és Sándor hiába találkoztak Belgrádban, Krétában hiába ribillióznak: nekünk nem lesz háborunk.

Olyan furcsa rendeleteket csak is mély béke idejében találhatni a tétlenségre kárhoztatott generálisti agy.

Pedig tessék elhinni, szerkesztő ur, nem ártana egy kis zenebona valahol — hátha emelkednék valamicskét a buza ára? Olyan buza árak mellett, mint most van, el kell pusztulni a gazdaembernek.

YÁ-NOS.

A házalás Nagyváradon.

Egyik másik helybeli hírlapban nem egyszer olvastuk már, hogy egyeseknek kezdeményezése folytán kereskedőink körében mozgalom indult meg a házalás városunkban megszüntetése czéljából. Az illetők értekezleteket tartottak, szabályrendet, terveket is készítettek, azt a gyűlekezők megvitatták és elhatározták, hogy azt memorandum kíséretében a városi törvényhatósági bizottsághoz beterjeszteni fogják.

Az, hogy egyesek, többen-kevesebben, kik ugyanazon érdekkörbe tartoznak, összműködést fejtenek ki a végből, hogy másoknak megkárosítása nélkül önérdéket előmozdítsák, helyzetükön segítsenek, nem kár hoztatandó eljárás, sőt ellenkezőleg dicseretes, mint a

mely kívánatos is. Ennek dacára határozottan kimondani lehet azt, hogy ha az illető urak *úszásban* vannak egy dologgal és ennek dacára mégis mozgolódnak, úgy elítélendő cselekedetet követnek el, mert ezéljük másoknak *romlását* is okozni.

Mi az az „egy dolog“, a mi iránt az illetők vagy tisztában *vannak*, vagy *nincsenek*? Az, hogy Nagyvárad városának már van szabályrendelete, a mely szerint városunkban a *házalás* egyáltalában *tilos*. Szabályrendelet alkotás fölösleges.

Ha a mozgalom ezélja az, hogy ily tiltó szabályrendelet alkottassék, akkor az egész mozgalom hiába való, mert ezélja nincs, nem lehet és az illetők a konkrét kérdésben csak tájékoztatásról árulnak el.

Ha pedig tudva a szabályrendeletnek létezését, ennek dacára és ezzel szemben tervezetik kivitelezni, a mi nem lehet más, mint a házalásnak annyira megszorítása hogy t. i. a *kiváltságos* egyének is eltöltve legyenek a házalástól, akkor nemcsak eredménytelenül, de helytelenül is járnak el a kezdeményezők. Miért? Először, mert a kiváltságos egyének házalása régi, *megettámadhatlan* jogon alapszik, a melyet nem hogy szabályrendelet, de sőt törvény által sem lehet *jogszerűen* megvonni, még korlátozni sem mert általa az egyes vidékek lakóinak *existenciája* megsemmisítetnek, másodsor mert a tilalom által a kiváltságos házalóknak károsítása idezetnek elé a *nélkül*, hogy miénk, kereskedőink helyzetén segítve lenne, minthogy a kiváltságos házalók oly ártalmat adnak el, a minőket kereskedőink raktáron nem tartanak, nem kínálnak, következésképp a kiváltságos házalók, rájuk hátrányos concurrentiát elő nem idézhetnek. Nagyfokú önzés kívánatik meg tehát ahhoz, azon szándékhoz, hogy az egyes vidékek kiváltságos lakói részére biztosított kedvezmény megvonassék, vagy legalább is megszorítottassék.

Az egy-két so ban előadottakból is világos és bizonyos, hogy a je zett mozgalom fölösleges és helytelen. — sz. j.

STERN LAJOS Nagyvárad

Bémer-tér, Poynár-féle ház.

Legnagyobb raktár

ferfi és női cipők, kalapok, fehér és színes ingek, gallér- és kezeltökhöz dus választék. A legújabb **Kneipp-szark**-ban és mindenféle esernyők, nadrág-tartók, inggombok **mélyen leszállított áron beszerezhetők.**

Óriási választék elegáns nyakendőkben.

Az argonauták.

Az őskori görög mythos elbeszéli Jázonról és társairól, hogy Argosból elindultak Colchisba azért, hogy az aranygyapjút elhozzák. Nekik ez sikerült!

A nagyváradai argonauták elindultak Budapestre, hogy ha nem éppen aranygyapjút, legalább bankót hozzanak a tüzéségi laktanya, a színház, a városháza, a csatornázás építési költségeinek fedezésére, és csakhamar visszatért egyikőjük azon szomorú hírrel, hogy a nagyobb kölcsön a mostani pénz-szűk világban nem érvényesíthető.

Egykor, mikor az aranygyapju megszerzéséről volt szó, Nagyvárad legelső pénzemberei nagyban hirdették hogy a Pesti Kereskedelmi bank Nagyvárad hitelét kimeríthetlenné tartja, hát az aranygyapju is széle-hossza ugyancsak terjedhet; hanem a Pesti Kereskedelmi bank most azt mondja, hogy a pénzpiacra a zálog levelek el nem helyezhetők, tehát kölcsönt nem adhat.

Mi ez más, mint szép szerivel való elutasítás!

Ti, merész argumentátorok, kik oly nagy garral hirdettétek a rózsás állapotokat, álljatok most elő, mert bizony-bizony szükség van reátok! — A Budapestben rekedt másik argonautát mentették meg a nagy szomorúságtól, mert Jázon bunak eresztve fejét, még a Dunában keres enyhülést. Ami különben ebben a ferró időben nem is lenne csoda.

És hogyha még csak a Pesti Kereskedelmi Bank beszélne így!

A pénzintézetek, minő a Leszámló és Pénzváltó bank a hazai takarékpénztárak szövetségét-

nek intézete stb. stb. stb. hasonlóképp nyilatkoznak sőt hozzá teszik, hogy hosszabb ideig aligha lesz bármelyikőjük is olyan helyzetben, hogy kölcsönt eszközölhessen olyan nagyban, amint az Nagyváradnak szükséges.

Azokban mégis akadt két pénzintézet, mely megemberelte magát.

Egyik a pesti hazai első Takarékpénztár, ez ad záloglevelet 95 forint árfolyam mellett 5.15 százalékos annuitással, — ez drága!

Másik az Osztrák-Magyar nemzeti bank, ez ad pénzt 99.70 árfolyam mellett 5.25 százalékos annuitással, de csak jelzálogi leköttéssel vagyis bekebelezésre.

Most már ilyen helyzetben gondolkozzanak a város atyái, hogy első sorban megerősítsék a városi pénztár közjevedelmet, mert a netán felveendő terheket annak kell viselnie.

De gondoskodjanak arról is hogy a város lakosai ne jöjjenek olyan siralmas helyzetbe, a minőben vannak, hogy nem a szépítés nehézségével, hanem a megélhetéssel kell küzdeködniök.

Sallangó.

Színházi hét.

(Kritika.)

A hét savát-borsát Paulayné Adorján Berta vendégszereplése adta meg, kiben nemcsak azért gyönyörködtünk, mert városunk szülötte, hanem bámultuk benne az öntudatos föllépésű kiforrott tehetségű színésznőt, ki — midőn a sors ismét visszakényszeríté elhagyott kedveséhez, a színészhöz — egyszerre fölhágtott ama magaslatra, melyet mások csak hosszas gyakorlat, tapasztalás után tudnak elérni.

Ez csak azt bizonyítja, hogy Adorján Berta nagy tehetségű színésznő, ki a rég nélkülözött gyakorlat elsajátítása után a nemzeti színház legjobb erői közé kuzdheti föl magát.

A hét műsora egyébként is kielégítő volt, tanúbizonyságot tévén arról, hogy az igazgatóságának komoly szándéka a lehető legjobb, legváltozatosabb repertoárt nyújtani, hogy a közönség érdeklődése ne csapjanjon.

E hét minden tekintetben szerencsés színházi hét volt. A hűvös időjárás, Megyeri igazgató első föllépte hosszas betegsége után, Paulayné Adorján Berta vendégszereplése s a változatos műsor meghozták busásan a jutalmat, majdnem mindennap telt ház élvezte az előadásokat, ebből csak az következik, hogy van nekünk jó színházi közönségünk, csak tudni kell mivel a bódéba csalni.

A régebbi vigjátékok egyik legszellemesebb s legfinomabb terméke a „Rosenkranz és Guldenstern“ került színre hétfőn. Szépen telt ház tapsolt a fölépült Megyerinek, ki Rosenkranz bárót adta azzal a könnyed eleganciával, s választékos humorral, mely őt az ilyen salonszerepekben jellemzi. Partnere Janovics már nem volt oly jó. Nem dolgozta föl eléggé szerepének finom árnyalatait s így egy nem eléggé érthető jellemet állított elének. Kitűnt Vendrey tipikus Sanftlebenje és Rózsahegy-i töről metszett elszájsza. A hölgyek közül György Ilona adta elragadó kedvességgel s bájjal a fiatal grófnő szerepét s Fekete Rózsika is sikerült alakítást mutatott be. Mulatságos orvos volt Szentgyörgyi, már Bartos hercege kissé hideg, kimért volt.

Kedden az idény első operáját hozták színre. Maillart bájos zenéjű „Remete cseppettyűje“ ugyan ép oly jogon operatennek is nevezhető (a tökéletesebb fajtából) de tekintve az operaszereű szölamokat a mesteri hangszerelést a gyönyörű együttese ket méltán adhatjuk neki a vig opera nevet. Ez alkalommal Pintér Imre bucsúzott el tőlünk a dragonyos őrmester szerepében, tanúságot téve arról, hogy hangjának ereje, finomsága, szépsége mellett még szép iskolája is van, melyek folytán operában is megállja helyét.

Mezey Mihály (Sylvain) gyönyörűen énekelte a parasztfü érzelmes áriáját. Tiszta, finom pianóival szívhez szóló hangokat tud kicsalni abból a csodálatos torokból s a magas erőteljes hangokat erővel s hévvel vágja ki, mindenütt a legkötelesebb, bevégzett énekművészetről téve tanúságot. Mily kár, hogy e szépségben és erőben egyaránt tökéletes hangot oly ritkán élvezhetjük!

S. Áldor Juliska szemrevaló parasztleány volt; játékan meglátszott, hogy tanulmánya tár-

gyává tette. Énekszámái pedig igen szépen sikerültek. Különösen belépő áriája s Sylvainnal való kettese tetszett legjobban. Őt is oroszánrész illeti meg az opera előadásának sikeréből.

Lányi Edith kedvesen csicseregte el kis énekszámait s játéka is kellő összhangban volt énekével. A karok is jók voltak, csak a zenekar némely helyen tulságosan lármázott, elnyomva s tulharsogva az összes szinpadi személyzet által a 2-ik felvonás végén énekelte szép imát.

Szerdán egészen megtelt a bódé előkelő közönséggel s a nagy meleg dacára is kitarással sőt mindvégig fokozódó érdeklődéssel nézte végig Belot nagyhatású drámáját a 47-ik cikket. Paulayné Adorján Berta Córa szerepét játszotta.

Ebben mutatkozott be a nemzeti színház közönségének is, emlékszünk, hogy hatalmas alakítása a sajtó osztatlan tetszésével találkozott. S tényleg Adorján Berta a hevesvérű kreolnő szerepében annyi drámai erőt, oly átgondolt, mély alakítást mutatott be, hogy különben is hálás közönségünk 5-6-szor hívta őt lámpák elé. Alakításának fénypontja az utolsó előtti felvonás őrtülési jelenete volt, melynek nehéz s kényes fázisait, fokozatait művészi öntudattal, hűien, s nagy hatással juttatta érvényre. Határozottan az erős drámai szerepek valóka neki, melyekben kellemes organumát, fenséges mozdulatait s különösen remek szemjátékát legjobban érvényesítheti.

A művész mellett Megyeri, Janovics, Szathmáry, Cserny Berta s E. Kovács Gyula vitték a főbb szerepeket mindnyájan a kellő sikerrel.

Pénteken a romantikus irodalom egyik régi de elvülhetetlen szép drámájában lépett föl kedves vendégművésznőnk másodsor, ezuttal is érvényesítve szép talentumát, s különösen a zárdajelenet nagy drámai kitörését játszotta meg erővel, megrázóan. Előnyösen kitűnt vendégművésznőnk mellett György Ilona (Pálma) E. Kovács Gyula (Morel) Janovics, ki ezuttal igen figyelemreméltó alakítást mutatott be, az epizod szerepekben pedig első sorban kitűnt Rózsahegy-i, Szentgyörgyi, Szathmáry, Bartos és Bajnóczky Valéria.

Pénteken a „kis hőrcsög“ című mulató bohózatot rántották elő szükség darabként, mivel, Adorján Berta pihent a „Szultán“-t pedig a zenekar elfoglaltsága miatt nem vehették elő. A kis számú közönség mindamelllett ismét jól mulatott a bohózatos jeleneteken különösen Vendrey pompás alakításán. A többiek is mind jók voltak.

Szombaton „O d e t t e“-ben bucsúzott el bájos vendégművésznőnk, méltó alakítást fűzött az előbbi kettőhöz. Nem akarjuk hinni, hogy ez volt nálunk utolsó föllépése. Reméljük az igazgatóság fog módot találni, hogy őt még pár napi vendégszereplésre itt tarthassa. (G.)

Közgazdaság.

A földadó.

A magyar földmivelő, illetőleg földön gazdálkodó közönség már régóta csak tengéletet él. A statisztikusok kimutatják, hogy a földbirtokok évről évre mind több és több millióval terhelhetnek meg, ami minden esetre azt bizonyítja, hogy gazdaközönségünket mindinkább elnyeléssel fenyegeti az adósság tengere.

Olyan gabona-árak mellett, mint a milyennekkel dolgozik már évek óta a földmivelő nagy közönség; az elpusztulás kikerülhetlen. Csaknem matematikai bizonyossággal lehet ezt látni.

S mondjuk meg, hogy Magyarországon a gazdálkodó közönség nyomorúsága mindennek a nyomorúságai jelenti az iparnak, a kereskedelemnek.

A gazdálkodó közönségen való segítés tehát érdeke ugy a kereskedelemnek, mint az iparnak.

Közelebb Torda-Aranyos megye közönsége emelte föl szavát a gazdaközönség érdekében s a földadó leszállítása iránt feliratot intézett a pénzügyminiszterhez, melyet pártolás végett Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának is megküldött.

A feliratot elég nagy fontosságúnak tartjuk arra, hogy közöljük.

Hangzik ekképpen:

Sz. 159—896. K. Gy.

Nagyméltóságú pénzügyminiszter Úr! Kegyelmes Urunk!

Törvényhatóságunk bizottsága örömmel vette tudomásul, hogy a pénzügyminiszter Ó méltósága komolyan tervbe vette az adózás reformját, felvette újból a három év előtt készült azóta pihenő javaslatot, illetve memorandumot és szakférfiakkal tárgyalja.

Bizottságunk megvan győződve arról, hogy az arányos, helyes, minden jövedelmet érintő és pontos adózás legfontosabb tényezője a közgazdaság fejlődésének, de szomorúan tapasztalta kivált utóbbi években, hogy a gazdasági egyének viszonyaival nem arányos, ön magában sem helyes adózás mennyire megbénítja a gazdasági életet, bizottságunk fél, nehogy, a közgazdaság, erőltetett fejlődése visszaesésben a gazdasági egyéneket, velük a nemzetet sújtsa.

Örömmel fogadtuk a földadó leszállításának, a komplikált és nem helyes alapon álló áll. jövedelmi pótdadó törlésének tervét és hogy-e helyett bevallás útján megállapítandó progresszív jövedelemadó lesz, hogy a 3-ad osztályu keresetadó, melynek túlmagas volta a hivatalból is elnézett jövedelem eltitkolást közönséggé és általánossá tette tetemesen mérsékelve lesz s a többi. Azonban a földadónak fél százalékkal tervezett leszállítása oly csekély, hogy alig jöhet számításba. Nincs miért bizonyítani, általánosan tudva van, a tervezett fél százalékos leszállításával maga a memorandum is elismeri, hogy a földadó túlmagas, de nem ezzel a félszázalékkal, hanem 5—6 százalékkal túlmagas. A fél százalékos oly csekély, hogy annak leszállítását csak alaki elégtételnek vehetik a földtulajdonosok, de nem képez könnyítést a túrhetetlen teherrel szemben, sem igazítást az aránytalanságban.

Az 1875. évi VII. t. cz. rendelkezései szerint — a földadó — szabályozás oly magas terményárak alapján készült, a mely ma alig éri el annak felét, oly helytelen arányokat állapított meg, hogy egyes kerületekre igazságtalanul majd kétszeres terhet is viselnek, még azóta a termelési, közlekedési és munkás viszonyok oly alakulást vettek, a mely az akkor megállapított arálynak ma semmiképp meg nem felel.

Ily körülmények között fél százalékos adó leszállításával nincs orvosolva a sérelem.

Alkotmányos életünk kezdete óta, hogy előbbre ne menjünk a magyar föld fizette a legnagyobb adót, fizette a hiányzó tőke, ipar, kereskedés helyett, fizette megadásával, a nemzeti céljait, ezen nagy áldozattal a magyar föld erősítette meg a folyton deficitben vergődő államháztartás pénzügyeit és állandósította többletét most, a mikor kifejezett iparunk, kereskedelmünk van, most mi kor már nincs gazdasági válság többé, mert a válság csak időleges, mikor a mezőgazdaság minden terménye felére sülyedt és a munkának kétszeresre növekedett árai normálisak a kétségbeesett küzdelem a léttel állandó, most mikor a külállamok kormányai a földmivelés érdekében lehetőleg mindent megtesznek minden téren, a magyar kormánynak is többet kell tennie ezen a téren a sovány félszázalékos leszállításánál.

A tervezet az általános jövedelmi pótdadó helyett progresszív jövedelmi adót hoz be, beláthatatlan folyton fokozódó jövedelmet fog ez az államnak adni. Aggodalmaink vannak ugy a progresszív adó fokozatának méretei, gyorsasága és lassúsága iránt, de erről még határozott megállapodást nem hallottak.

Miután a tervezet nyilatkozata szerint is, a kormánynak ezen adóreformnál nem terve az állam adójövedelmeit fokozni, legfeljebb az, hogy minden jövedelem adózását biztosítsa, de főként, hogy helyes adózást állapítson meg, hogy az adózás sérelmeit orvosolja; azonban a progresszív jövedelemadó bevételeivel az adójövedelem természetesen emelkedik. Ez okokból szükségesnek tartjuk a Nagyméltóságú pénzügyminiszter urat feliratilag kérni, hogy a földadó tervezett leszállítását azon méltányos módon módosítsa, hogy a földadó annyiszázalékkal szállítsassék le, a mennyire az adók bevétele a progresszív jövedelemadó földadó azázalékokban kiszámítva emeli. Miután pedig ezen adó földadó százalékokban kiszámítva emeli. Miután pedig ezen progresszív jövedelemadó bevétele természetesen emelkedik, természetesen szükséges a földadót is időnként például minden 10 évben azon arányban változtatni. Ezzel egyúttal helyes egyensúlyozása lesz adózásban kifejezve a földjáradéknak és tőkejövedelemnek.

Torda-Aranyos vármegye törvényhatósága bizottságának Tordán, 1896. május hó 30-án tartott avaszi rendes közgyűléséből.

a vármegye közönsége nevében:

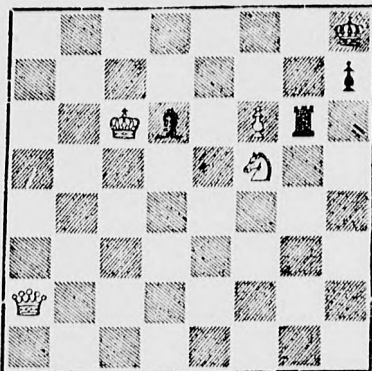
Betegh, alispán.

Heti sakkszemle.

Rovatvezető: **Gesztesi Ödön.**

47. feladvány.

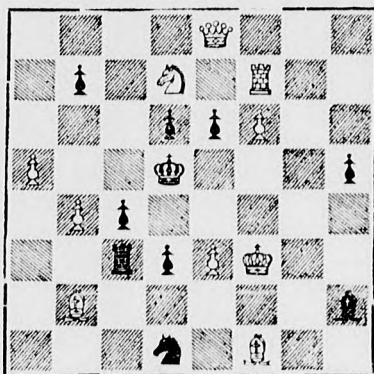
Schuster Zsigmond, Budapest.

Matt a 3-ik lépésre.

48. feladvány.

Bartsch János, Kolozsvár.

Matt a 2-ik lépésre.

55. játszma.

Francia játék.

Játszották az első magyar levelező-versenyen.

Dr. Vétes Adolf,
(Temesvár)

Maróczy Géza,
(Budapest)

1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. H b1—c3	H g8—f6
4. F c1—g5	F f8—e7
5. F g5 : f6	F e7 : f6
6. e4—e5	F f6—e7
7. F f1—d3	c7—c5
8. V d1—g4	0—0!

E lépés jobb mint g7—g6

9. d4 : c5

F e7 : c5

Még erősebb e helyen H b8—d7!

10. H g1—f3	h7—h6
11. H c3—e2	f7—f5
12. V g4—g3	V d8—b6
13. H e2—f4	V b6 : b2

Kissé kockázatos a vezér elkalandozása a harc színhelyétől. Világos most erős támadást nyer.

14. H f4—h5	B f8—f7
15. 0—0	V b2—b6
16. H f3—h4	V b6 : d8

A vezér épen jókor siet vissza a fenyegetett királysárgny védelmére. Sötét ezt a védelmi lépést tartotta szem előtt, midőn V b6-tal gyalog nyeresre játszott. H f6+-ra B f6 : e f6 : V f6 : következik s a játékok legalább is egyenlők. V d8-czal sötét V g5-öt tervezi, a mi a támadást megtörné.

17. H h4—f3*	H b8—c6

* Világos V g5-öt megakadályozandó, vonult vissza a huszárral.

18. e2—c4!	d5—d4
19. h2—h4	F c8—d7
20. B a1—b1!	b7—b6
21. B f1—d1	F d7—e8
22. K g1 b2	B f7—c7
23. H h5—f4	a7—a6

Sötét ügyesen védekezik.

24. V g3—h3	V d8—b8
25. B d1—e1	B a8—a7
26. g2—g4	f5 : g4
27. V h3 : g4	B a7—f7!
28. F d3—e4!	H c6—e7
29. H f4 : e6	F e8 : d7
30. B e1—g1	K g8—h8
31. B g1—g2*	F d7 : e6

B g3-ra d4—d3 következnék és sötét támadást nyerne.

32. V g4 : e6	V b8—f8
33. B g2—g3	B f7—f4
34. B d1—g1!	B f4 : e4
35. B g3 : g7	V f8 : g7
36. B g1 : g7	K h8 : g7
37. V e6—f6+	K g7—h7

K g8-ra az e4 bástya vész.

38. V f6—f7+	remis örökös sakkal.

56. játszma.

Spanyol játék.

Játszották mint fent.

Mayer György,

Dr. Korchmáros Kálmán,

(Temesvár)

(Szombathely)

1. e2—e4	e7—e5
2. H g1—f3	H b8—c6
3. F f1—b5	a7—a6
4. F b5—a4	H g8—f6
5. d2—d3	b7—b5
6. F a4—b3	F f8—c5
7. c2—c3	0—0*

Itt d7—d5 volt a helyes védelem, körülbelül a következő folytatással: 8. e4 : d5 H f6 : d5, 9. h2 h3 (H f3 : e5 nem jó H c6 : e5! 10. d3—d4 F c8—g4 etc. matt) ... 0—0, 10. 0—0 h7—h6, 11. d3—d4 e5 : d4, 12. c3 : d4 F c5—b6, 13. H b1—c3 F c8—e6 egyenlő játékkal.

8. F c1—g5	F c8—b7
9. 0—0	h7—h6
10. F g5—h4	d7—d6
11. d3—d4	F c5—h6
12. V d1—d3	H c6—e7?

Sötét eltéveszti a helyes folytatást s oly lépést tesz, mely egész hadállását feldúlja. Világos következetesen kiaknazza a hibát. 14. B f8—e8 elég jó folytatásnak látszik.

13. F h4 : f6	g7 : f6
14. H f3—h4	K g8—h7
15. f2—f4	H e7—g6
16. H h4—f5!	B f8—g8
17. V d3—h3	V d8—f8
18. F b3 : f7!	B g8—h8
19. F f7 : g4	K h7 : g6
20. f4 : e5	d6 : e5
21. H f5—h4	K g6—f7

K h7-re 22. V f5+K g8 r 23. B f1—f3. következik K g7-re pedig V g4+ s aztán ugyanaz, * mi alább.

22. B f1 : f6+	K f7 : f6
23. V h3—f5+	K f6—e7
24. H h4—g6+	K e7—d6
25. V f5 : e5+*	K d6—d7

* d4 : e5+ sokkal erősebb lett volna.

26. H g6 : f8+	B a8 : f8
27. H b1—d2	K d7—c8
28. a2—a4	b5—b4
29. H d2—c4	F b6—a7
30. H c4—a5	Földaja.

Megfejtések.

41. feladvány. Kelemen Józseftől.

1. H d3—f2, F f6 : , 2. V h7+, K g5. 3. H h3+ matt.

1. e3 : f2, 2. V h7+, K g5, 3. V h6+ matt.

1. B g4—e4, 2. V h1+ B h4, 3. V d5+ matt.

42. feladvány. Pospisil Józseftől.

1. d3—d4.

Sakkhírek.

A Nürnbergi mesterversenyen hazánkiai közül Maróczy Géza jeles fiatal mesterünk fog résztvenni, a német sakk szövetség által rendezett mesterjelölt versenyén pedig — mely Eisenachban fog lefolyni, Charousek Rezső. Őszintén kívánjuk mindkettőjüknek, hogy a külföldön dicsőséget szerezzenek.

magyar sakkozásnak s hogy babérokkal megrakodva térjenek haza.

Budapestre nemsokára megindul a sakkjáték nélküli lözhetetlen központi organuma, melyet Maróczy Géza fog szerkeszteni. Mihelyt a nürnbergi mesterverseny befejeződik, valószínűleg megindul a lap s berzámol a nürnbergi és eisenachi versenyekről.

Londonban most tejeződött be a Simpson Divan házi versenye, melyben 12 versenyző közül Teichmann vitte el az első díjat 9 egységgel. A 2-ik és 3-ik díjon Lee és van Vliet osztozkodtak, kik 8½ egységet értek el. A 4-ik díjat 7 egységgel Loman nyerte meg.

A Showalter-Barry-féle matche 11-ik játszmáját Barry, a 12-diket Showalter nyerte meg. Jelenlegi állás: Showalter: 6, Barry: 2, remis: 4.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Sarkadi Ignác.**
Főmunkatárs: **Rácz Mihály.**

Friss töltésű ásványvizek.

Valódi

THALLMAYER

Rovarpör

35 és 50 kros csomagokban.

Egyedüli főraktár

Aranyi Albert

fűszer- és vegyes kereskedésében

Nagyváradon, Kert-utca.

Kitünő magyar pezsgő.

Főzélékek és dió raktár.

Franciaia Cégénac-ók.

Legjobb

bajor-fele sör

sötét és világos minőségben

márczius 15-től kezdve

nagy üveg 13 krért

kapható:

Steiner M. Albert-nél

N.-Piacz-tér (Knapp-ház)

Videki megrendelések az adó leszámítása mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Rendkívüli kiárusítás mosókezelmékekben
SZANDICZ ADOLF áruházában
Nagyvárad, Bémer-tér.

Szenzációs alkalmi vétel:

Franciaia atlas-satin
Franciaia piquet
Franciaia carton
Franciaia battist
Franciaia dellein
Szerb vászon

fél árbán.

Ruhakelmék 50% olcsóbban, mint rendesen.

943 4-0

Confectiók mélyen leszállított áron kaphatók.

Árjegyzéket és mintákat kívánatra bérmentve.

NAGYVÁRAD-SZÖLLŐSI

GÖZSÖRGYÁR

forgalom megnyitási jelentése.

Van szerencsénk tudatni, hogy a

Nagyvárad mellett fekvő P.-Szöllösön

ujjonnan épített **sörfőzde**nkben a forgalom folyó évi augusztus hó 2-án megkezdődik, a mikor is a kiváló minőségű, megfelelő erősen főzött és kitünően érlett**Márcziusi és László-sört**

áruba boesátjuk.

Megrendelések úgy hordók, mint palaczkokban (ládánként 50 palaczkjával) közvetlenül gyárunkból, vagy esetleg Nagyváradon a nagypiacz-téri Kereskedelmi-palotában levő városi irodánk útján, haladéktalanul pontosan eszközöltetnek, Nagyvárad városában házhoz szállítva.

986 1-6

Kérve a mielőbbi és minél számosabb szives megbízásokat, maradunk

kiváló tisztelettel

Nagyvárad-szöllősi gőzsörgyár.

LEBOVITS RUDOLF és Társa
Fő-utca, a Bartsch-palotával szemben.

A legdivatosabb és legjobb szövetekből kitűnő szabású
férfi-öltönyöket,
felöltöket

a legegészségesebb kivitelben gyorsan és pontosan készitünk saját, modernszerűleg berendezett műhelyünkben.
A legszolidabb, szabott árak.
Minden szezonban gazdag választék.
Bélés külföldi szövetekből.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsának 9623-1896. szám alatt kelt határozata folytán az árverelő küldöttség által ezennel közzhírré tétetik, hogy a Nagyvárad város tulajdonát képező szántóföldek bérbe adásáról nézve a folyó évi szeptember hó 14-én és következő napokon délelőtt 9 órától és délután 3 órától kezdve nyilvános árverés fog tartatni a helyszínen.

Az árverés kezdetét veendő a Nagyvárad-újvárosi földeken a jelenlegi „Sport”-területnél, folytatattatik a v.-olaszii szántóföldeken és befejeztetik a v.-velencei szántóföldeken.

A hasznobérleti év kezdődik 1896. évi november hó 1-én napján s tart 12 egymásután következő éven át, vagyis 1908. évi október hó 31-ik napjáig, a hasznobérbe adandó terület mintegy 1020 hold — 1200 □ öllel számítva — és 2 és 5 holdas részekben fog bérbe adatni.

Kikiáltási ár a múlt évi hasznobéri összeg, melyhez még külön hozzájárul a csószbér, holdanként 1 forintjával számítva.

Az első évi hasznobér és a csószbér a legtöbbet ígérő által az árverés alkalmával a leütéskor azonnal beüzetendő az árverelő küldöttségi elnök kezébe, ellenkező esetben árverelő kárára és veszélyére azonnal új árverés fog tartatni.

Árverelőt tett ígérete és az árverési feltételek azonnal kötelezik, Nagyvárad város közönségét azonban csakis a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek az árverés eredményét jóváhagyó határozata után.

Az árverési feltételek a város gazdasági ügyosztályánál a hivataios órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1896. június 16.

Papp János,

gazdasági tanácsnok.
árverelő küldöttségi elnök

940

Értesítés
a **Borszéki borviz kutkezelőségétől.**

Van szerencsénk a m. t. közönség szives értésére hozni, hogy a borszéki viz egyedüli főraktárát Biharmegye és Nagyvárad város területére

Kádár és Kiss

céznek adtuk át, miről tudomást venni és borvizünket továbbá is pártfogásában részesíteni kegyeskedjék.

A borszéki borviz kapható minden fűszer- és ásványviz-kereskedésben, valamint az összes vendéglőkben és éttermekben.

Kiváló tisztelettel
Lázár és Verzár,
a borszéki borviz kutkezelősége.

H O N I I P A R I

A női szépség kecsességét és eleganciáját nagyban emeli a jó fűző, különösen, ha oly kitűnő hírű czégtől való, mint

Rosenzweig Róza

Nagyvárad, főutca, a színházzal szemben, ahol dus választékban kapható: bécsi, párisi, gummi- és sport, ugyszintén dajkafűző, alkalmi fűző gummirészekkel, valamint nyári- és hasfűző.

Vállfűző (geradehalter) raktáron!
Mindezen fűzők mérték után is készítettnek.

Megrendelések mérték után is 24 órában belüli eszközöltetnek.

Először magyar orvosiilag elismert mű-méltűző-gyár.

H O N I I P A R I

A várad-velencei műkertészeti és rózsatelep által kiállított és alant felsorolt **rózsafák a budapesti milleniumi kiállításra**, az állandó kertészeti pavillonban megtekinthetők.

Rózsák árai. 810
Ez ideig hallatlan olcsó árak:

Alacsony törzsű gyöknes rózsa (wurzelecht) egy éves, 1 drb 20 kr, 100 drb 18 frt.
Alacsony törzsű gyöknes rózsa 2 éves, kiváló erős bokrok, melyek már ez évben 40-50 virágot hoznak, 1 drb 40 kr, 100 drb 35 frt.
Magas törzsű rózsa 3 lábtól 6 lábíg, 1 éves szemzésűek kiváló erős koronával 1 drb 40 kr, 100 drb 35 frt.
Magas törzsű rózsa 3 lábtól 6 lábíg, 2 éves szemzésűek 1 drb 65 kr, 100 drb 60 frt.
Ujdonságok 1892-ik évből alacsony gyöknes (wurzelecht) egy éves 1 drb 35 kr, 10 drb 10 fajban 3 frt 20 kr.
1892-ik évből magas törzsben, 3 lábtól 6 lábíg, 1 drb 75 kr, 10 drb 10 fajban 7 frt.
1893-ik évből alacsony gyöknes (wurzelecht) 1 drb 55 kr, 10 drb 10 fajban 5 frt.
1893-ik évből magas törzsűek 3 lábtól 6 lábíg, 1 drb 05 kr, 10 drb 10 fajban 9 frt.
1894-ik évből alacsony gyöknes (wurzelecht) 1 drb 75 kr, 10 drb 10 fajban 7 frt.
1894-ik évből magas törzsben 3 lábtól 6 lábíg, 1 drb 1 frt 10 kr, 10 drb 10 fajban 10 frt

Kertekbe azonnal kiültethető virág plánták kiváló szép fajokban:
Nyári viola, Phlora, Balsamina, Aster, nyári színes szegfű, Margit szegfű Sarga Centranthus, amobium, stb., jó erős palántok 100 drb 50 kr.
Vanilla sötétkek, Pelargonium minden színben, Fuchsia, Remontant szegfű stb. drbja 4 kr, 100 drb 3 frt 50 krajczár. Szőnyeg (teppich) növények több fajban 100 drb 2 frt 50 kr.
Szinte kapható élővirágokból mindentéle alkalomra csokrok és koszorúk ez ideig hallatlan olcsó áron.
Vidéki, valamint helybeli megrendelésekre különös gond és pontosság fordítottatik.

A várad-velencei műkertészeti és rózsatelep.